

PÄÄKIRJOITUS

Käsittääkseni politiikan tutkijoiden eräs ominaisuus on keskustelemattomuus. Eräitä polemiikkeja on *Politiikka*-lehden palstoilla tosin käyty (esim. Noponen—Nyholm v. 1965—66), mutta yleisesti ottaen keskustelua on pyritty välttämään ja jos sitä on käyty, se on pikemminkin ollut salamyhkäistä ja julkisuutta välttelevää. Tutkija, joka välttää kommunikatiivisuutta saattaa olla hyvä tutkija, mutta hän on epäilemättä huono yhteiskunnan jäsen. Sen sijaan tutkija, jolta puuttuu kriittisyyttä on epäonnistunut myös tutkijana, sillä tutkimustyön keskeisenä tuntomerkkinä on kriittisyys; ilman sitä tutkimustyö on pelkkää dokumentointia ja prosenttilukujen vertailua. Näillä perusteilla päädytään siihen, että myös *Politiikka*-lehteä — eräänä tieteellisen tutkimuksen julkaisukanavana — täytyy pyrkiä kehittämään keskustelemaan suuntaan. Keskustelu ei saa kuitenkaan merkitä detaljikritiikkiä, epäolennaisiin yksityiskohtiin puuttumista, vaan laajempaa kantavuutta omaavaa tieteellistä ja yhteiskuntapoliittista linjanvetoa. Eräänä keinona on pääkirjoituspalstan aloittaminen. Alkava pääkirjoituspalsta ei ole kuitenkaan rajattu yksin toimittajan käytettäväksi, vaan se on avoinna myös muiden harjoittamalle linjanvedolle.

Omasta puolestani haluan osoittaa tunnustukseni Ilkka Heiskaselle ja Erkki Berndtsonille heidän työstään *Politiikan* hyväksi viimeksi kuluneiden vuosien aikana. Heiskasen päätoimittajakautena *Politiikka*-lehti on kehittynyt nykyisiin mittoihinsa ja sen toimituspolitiikka on kokenut terveellisen muutoksen kriittisempään ja keskustelevampaan suuntaan. En näe mitään syytä lähteä muuttamaan mitenkään ratkaisevasti *Politiikan* toimituspoliittista linjaa, vaan pidän sitä pääpiirteissään onnistuneena. Eräänä muutoksena on aikakauslehtikatsauksen loppuminen sen toimittajien luovuttua pitkän päivätyön jälkeen tehtävästä. Lisäksi Valtiotieteellisen yhdistyksen johtokunta katsoi katsauksen olevan hyödyllään jossain määrin kyseenalainen. Kirja-arvioinneissa pyritään siirtymään yksittäisten kirjojen esittelystä laajempiin review-tyyppisiin arviointeihin, jotka samalla kartoittavat tietyn tutkimusalan nykytilaa ja kehityspiirteitä.

Politiikka-lehden palstoilla on reilun vuoden verran käyty turvallisuus- ja puolustuspoliittista keskustelua, joka on ollut ilahduttavaa sen vuoksi, että aikaisemmin vallitsevaa sotalaitosjärjestelmää ja turvallisuuspoliittista linjaa pidettiin niin itsestäänselvänä, ettei se tarvitse edes keskustelua. Muutaman harvan tutkijan/asiiantuntijan välillä käytävällä keskustelulla on kuitenkin taipumus puuroutua ja muuttua itseään toistavaksi. Tämän vuoksi olen pyytänyt keskustelun finaaliksi kolmea asiiantuntijaa lausumaan lyhyesti mieliteensä keskustelun kohteena olleista kysymyksistä ja lähestymistavoista. Alun perin kommentteja pyydettiin viideltä henkilöltä, mutta kaksi heistä ei ehtinyt kiireltään toimittaa kommenttiaan. Saadut kommentit on julkaistu sivuilla 72—79.

Politiikka ja tutkimus eivät ole synonyymejä, mutta ne eivät ole myöskään toisilleen vastakkaisia. Tieteellisyyden vastakohta ei ole poliittisuus vaan epätieteellisyys. Käytännössä politiikan ja tutkimuksen välillä on kuitenkin kiinteä vuorovaikutus sekä yhteiskunnan että yksilön tasolla. Turvallisuuspolitiikan ollessa kyseessä tämä päällekkäisyys on nähtävissä ehkä tavallista selvemmin. Turvallisuuspolitiikan tutkija voi tietysti tulkita päätöksentekijöiden turvallisuuspoliittisia doktriineja, asettaa preferenssijärjestyksiä sekä rakentaa mahdollisesti vaihtoehtoisia malleja. Tämä kaikki on mahdollista, mutta silloin tutkijan täytyy olla valmis kohtaamaan poliittista kritiikkiä ja vastaamaan siihen. Jos tutkija joutuu tällaisen kritiikin kohteeksi on tavallaan epäreilua vetäytyä tieteen suojiin ja mitätöntää kritiikki jo etukäteen sillä perusteella, että se on poliittista tai sillä, että lukijat ovat käsittäneet tutkijan tieteelliset pyrkimykset väärin. Kuten sanottu kritiikkiä voi yrittää kumota sillä, että se on epätieteellistä, mutta ei pelkästään väittämällä sitä poliittiseksi.

Raimo Väyrynen